

TÜRK SAVUNMA SANAYİNİN GELECEĞİ

Sürdürülebilirlik ve Güçlü İhracat İçin
Strateji Raporu - 1

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE GÜÇLÜ İHRACAT İÇİN STRATEJİ RAPORU -1

TASAM YAYINLARI

STRATEJİK RAPOR NO: 71

İSTANBUL, Ekim 2015

Grafik Tasarım: Creatica

Hazırlayanlar:

(E) Tuğg. Dr. Oktay BİNGÖL

Dr. Ali Bilgin VARLIK

Merkez : Eski Ali Paşa Caddesi No: 20 Fatih, 34091 İstanbul, TR

Tel: +90 212 635 6151 (pbx) Faks: +90 212 532 5882

Ankara Ofis: Uğur Mumcu Sk. No: 49, Gaziosmanpaşa, 06700 Ankara, TR

Tel: +90 312 477 3127 Faks: +90 312 3106

www.tasam.org

İÇİNDEKİLER

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE GÜÇLÜ İHRACAT İÇİN STRATEJİ RAPORU -1

1. GİRİŞ	5
2. DURUM TESPİTİ	7
2.1. Küresel Bakış (Ek-1)	7
2.1.1. Savunma Harcamaları.....	7
2.1.2. Savunma Sanayii Sektöründe Küresel Pazar.....	9
2.1.3. Savunma Sanayii Küresel Pazarının İşleyişi	11
2.1.4. Savunma Sanayii Küresel Pazarının Geleceğine Yönelik Öngörüler.....	14
2.2. Türk Savunma Sanayinin Durumu (EK-2)	15
2.2.1. Savunma Harcamaları.....	15
2.2.2. Savunma Sanayinin Gelişimi ve Yapısı.....	17
2.2.3. Türk Savunma Sanayinin Mevcut ve Muhtemel Problem Sahaları.....	20
3. TÜRK SAVUNMA SANAYİİNİN DURUMU HAKKINDA YAPILAN ÇALIŞMALARDA VE RAPORUN HAZIRLANMASI SAFHASINDA TESPİT EDİLEN HUSUSLAR	23
3.1. Yapısal ve Kurumsal Sorunlar Ana Başlığı Altında	23
3.2. İşlevsel Sorunlar Ana Başlığı Altında.....	23
3.3. Bilgi Alt Yapısına İlişkin Sorunlar Ana Başlığı Altında.....	24
4. BATILI DEVLETLERİN SAVUNMA VE GÜVENLİK SANAYİİ SEKTÖRÜ PLANLAMALARINA VE STRATEJİLERİNE GENEL BAKIŞ (Ek-4)	25
4.1. Batılı Devletlerde Ulusal Güvenlik Kavramı ve Savunma ve Güvenlik Sanayii Planlaması	25
4.2. Batılı Devletlerde Tedarik Kurumları ve İşletme-İdame Faaliyetleri	25
4.3. İngiltere’de Savunma ve Güvenlik Sanayii Yeniden Yapılanma Faaliyetleri	26
4.4. Batılı Devletlerin Savunma Sanayii Sektörü Planlama ve Stratejilerine İlişkin Değerlendirme.....	27
5. ÖNERİLEN TEDBİRLER	29
5.1. Ekonomik Tabanlı Problem Sahalarına Yönelik Öneriler	29
5.2. Diğer Problem Sahalarına Yönelik Öneriler	31
5.2.1. Kısa Dönemde Alınacak Tedbirler (1 yıl).....	31
5.2.2. Orta Dönemde Alınacak Tedbirler (2 yıl).....	32
5.2.3. Uzun Dönemde Alınacak Tedbirler (3 yıl ve daha fazla)	34

EK1 : Savunma Harcamalarına ve Pazarına Küresel Bakış.....	37
EK2 : Türk Savunma Sanayiiinin Durumu	51
EK2.a : Sektörde Yer Alan Şirketler.....	61
EK3 : Türk Savunma Sanayiiinin Durumu Hakkında Yapılan Çalışmalarda ve Raporun Hazırlanması Safhasında Tespit Edilen Hususlar	69
EK4 : Batılı Devletlerin Savunma Tedarik Faaliyetlerine Genel Bakış	77
EK5 : Tedarik Sistem ve Sürecinin Geliştirilmesi İçin Ölçütler.....	81
Son Notlar	85

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK VE GÜÇLÜ İHRACAT İÇİN STRATEJİ RAPORU - 1

1. GİRİŞ

Bu rapor, Türk savunma sanayiinin gelişme sürecinin sürdürülebilirliğinin ve ihracat potansiyelinin artırılmasında, şekillendirilecek geleceğe uygun; insan sermayesi, yapı, süreç ve stratejilerin tasarlanmasına ışık tutmak, bu kapsamda alınabilecek tedbirleri saptamak amacıyla hazırlanmıştır.

Raporda, meselenin tanımlanmasını (2'nci ve 3'üncü maddeler) müteakip, Batılı devletlerde bu kapsamdaki gelişmeler özetle ortaya konmuş (4'üncü madde), son bölümde (5'inci madde) ise bir önceki bölümlerde yer alan hususlar çerçevesinde mevcut problem sahalarının aşılmasına yönelik öneriler sunulmuştur. Bu maksatla:

"Durum Tespiti" başlığı altında, küresel, kıtasal, bölgesel ve devletler düzeyinde savunma harcamaları eğilimleri, savunma sanayii sektöründe uluslararası pazarın koşulları ve işleyişi ile geleceğine ilişkin öngörülere yer verilmiştir. Müteakiben, Türk savunma sanayiinin durumu; temel ekonomik veriler, sektörün gelişim süreci, mevcut ve muhtemel problem sahaları esas alınarak incelenmiştir.

"Türk Savunma Sanayiinin Durumu Hakkında Yapılan Çalışmalarda ve Raporun Hazırlanması Safhasında Tespit Edilen Hususlar" başlığı altında, sorunlar; yapısal, kurumsal, işlevsel ve bilgi alt yapısına ilişkin yönleriyle tasnif edilmiştir.

Askerî doktrin ve ekonomik düzenin örtüşen özellikleri nedeniyle, Batılı devletlerdeki yapılanma ve işleyiş; **"Batılı Devletlerin Savunma ve Güvenlik Sanayii Sektörü Planlamalarına ve Stratejilerine Genel Bakış"** başlığı altında, ülkemizde bu kapsamda yapılabilecek düzenlemelere ilişkin yönüyle tartışılmıştır.

"Önerilen Tedbirler" başlığı altında öncelikle ekonomik tabanlı problem sahalarına yönelik stratejiler ortaya konmuş, müteakiben diğer problem sahalarına yönelik olarak kısa, orta ve uzun erimde yapılması önerilenler sıralanmıştır.

İnceleme düzeyinde, operatif ve stratejik seviye esas alınmakla beraber teknik ve taktik seviyede meseleye tesir eden faktörler de dikkate alınmıştır. **İnceleme birimi** olarak, savunma sanayiinin resmi ve özel paydaşları araştırmaya dâhil edilmiştir. Bu maksatla, raporun hazırlanmasında **araştırma yöntemi**¹ olarak;

- Bu kapsamda hazırlanmış olan rapor, araştırma ve incelemeler, ilgili kurum ve kuruluşların yıllık faaliyet raporları, strateji belgeleri ve yayınları, ilgili hukuki mevzuat, bilimsel çalışmalar ve tezler, yabancı devletlere ait resmi yayınlar, uluslararası veri tabanları ile

- Güvenlik ve savunma sanayii bürokrasisi ile sektörde yer alan kamu, vakıf ve özel şirketlerle (ana ve alt yükleniciler) yapılan görüşmeler esas alınmıştır.

Raporda, "**MSPF (Millî Savunma Planlama Faaliyetleri)nin gözden geçirilmesi**", "**Türk savunma [ve güvenlik] sanayiinin uluslararası ticaret, rekabet ve işbirliği stratejileri**" ve "**Savunma ve güvenlik sanayii diplomasisi**" konuları; özel yetkilendirmeyi ve teknik düzeyde tetkik ve incelemeyi gerektiren ayrı ihtisas alanları olmaları nedeniyle, araştırmanın kapsamına giren bölümleriyle incelenmiş olup, bu konularda **ayrı araştırmalar yapılmasının uygun olacağı** değerlendirilmektedir.

Raporun içeriği hakkında ayrıntılı bilgi için Merkez Strateji Enstitüsü'ne

GSM: 0533 230 30 18

merkezstrateji@gmail.com

bilgi@merkezstrateji.com'dan ulaşabilirsiniz.